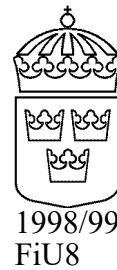

Finansutskottets betänkande

1998/99:FiU8

Höjning av Sveriges insats i Internationella valutafonden, m.m. (prop. 1997/98:162)

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker förslaget i proposition 1997/98:162 om en höjning av Sveriges insats eller kvot i Internationella valutafonden (IMF). Höjningen är en följd av en allmän översyn av medlemslänternas insatser. Utskottet föreslår att riksdagen bemyndigar Riksbanken att betala insatsbeloppet. Utskottet tillstyrker också den ändring av IMF:s stadgar som beskrivs i propositionen. Ändringen gör det möjligt att genomföra en riktad engångstilldelning till samtliga medlemsländer av s.k. särskilda dragningsrätter, IMF:s egen reservvaluta som vanligtvis förkortas SDR. Möjligheten till engångstilldelning innebär bl.a. att fördelningen av SDR mellan medlemsländerna blir mer rättvis.

Ingen motion har väckts med anledning av propositionen.

Propositionen

I proposition 1997/98:162 föreslår regeringen att riksdagen

1. bemyndigar regeringen att öka Sveriges kapitalinsats (kvot) i Internationella valutafonden med 781,5 miljoner SDR till 2 395,5 miljoner SDR,
2. bemyndigar Sveriges riksbank att betala nödvändiga insatsbelopp,
3. bemyndigar regeringen att godkänna den föreslagna fjärde ändringen av Internationella valutafondens stadga avseende en extraordinär tilldelning av särskilda dragningsrätter (SDR).

Utskottet

Höjning av Sveriges kapitalinsats i Internationella valutafonden

Regeringen föreslår i proposition 1997/98:162 att regeringen bemyndigas att öka den svenska insatsen eller kvoten i Internationella valutafonden (IMF) med 781,5 miljoner SDR, från 1 614 miljoner SDR till 2 395,5 miljoner SDR. Den föreslagna höjningen är resultatet av en allmän översyn av medlemslänternas kapitalinsatser.

En av IMF:s främsta uppgifter är att ge finansiellt stöd till medlemsländer som fått betalningsbalansproblem eller är i behov av genomgripande strukturella reformer. Stödet finansieras i första hand av IMF:s permanenta resurser, som utgörs av de insatser medlemsländerna gjort.

Enligt IMF:s stadgar skall fonden minst vart femte år göra en översyn av medlemsländernas insatser. Syftet är att anpassa fondens resurser till de krav som ställs på verksamheten. Ett annat syfte är att korrigera de enskilda medlemsländernas insatser så att de speglar ländernas aktuella ekonomiska styrka.

Den nu genomförda översynen är den elfte i ordningen sedan IMF:s tillkomst 1945. Senast en översyn resulterade i en kvotshöjning var i samband med den nionde översynen 1990 (prop. 1990/91:9, bet. 1990/91:FiU3, rskr. 1990/91:36). Den höjning av insatserna som nu föreslås innebär att IMF:s permanenta resurser ökar från 146 miljarder SDR till 212 miljarder SDR. För svensk del innebär förslaget en ökning av insatsen med drygt 48 % eller med cirka 8,7 miljarder svenska kronor (räknat utifrån valutannoteringen den 19 oktober 1998 då 1 SDR var värd 11,12 kr).

Enligt utskottets mening bör Sverige medverka i den aktuella höjningen av medlemsländernas kapitalinsatser. IMF har en mycket central roll i det internationella betalningssystemet. För att kunna fylla den rollen måste fonden förses med nödvändiga finansiella resurser. Flera medlemsländer har stora problem med betalningsbalanserna, vilket tydligt visar på behovet av att förstärka IMF:s permanenta resurser. Behovet av att tillskjuta medel understryks ytterligare av den pågående finansiella krisen i Asien och andra s.k. tillväxtekonomier. Under 1997 steg summan av IMF:s utlånade och utlovade medel kraftigt och den trenden har fortsatt under 1998. Enligt utskottets bedömning talar den snabba ökningen av finansiella transaktioner i världsekonomin för att behovet av finansiering från IMF fortsätter att vara högt även framöver. Det är därför utomordentligt viktigt att IMF är välkapitaliserat så att organisationen kan möta framtida störningar i det internationella betalningssystemet.

Med anledning av det som sagts ovan tillstyrker utskottet den föreslagna kvotshöjningen på 781,5 miljoner SDR. Vidare föreslår utskottet att riksdagen bemyndigar Sveriges riksbank att betala det nödvändiga insatsbeloppet.

Ändring av valutafondens stadga

I propositionen föreslås också att regeringen bemyndigas att godkänna en ändring av IMF:s stadga. Ändringen innebär att det blir möjligt att göra en extraordinär och selektiv tilldelning av s.k. särskilda dragningsrätter (SDR) till medlemsländerna.

Systemet med SDR inom IMF:s ram inrättades 1969. Syftet var att tillgodose ländernas samlade behov av valutatillgångar i den omfattning och takt som krävdes för en stabil tillväxt i världsekonomin. Till följd av att de internationella valutamarknaderna öppnades under 1970- och 1980-talen har emellertid SDR-systemet inte kommit att spela den roll som från början var tänkt. Tilldelningar av SDR till medlemsländerna har därför endast före-

kommit i två omgångar, under åren 1970–1972 och under åren 1979–1981. Det innebär att de länder som blivit medlemmar sedan 1981 inte har fått någon tilldelning av SDR.

Enligt IMF:s gällande stadgar krävs att det finns ett globalt behov av tillskott av reserver för att en tilldelning skall kunna genomföras. Vidare krävs att samtliga medlemsländer vid en tilldelning erhåller lika mycket, räknat som andel av insatsen.

Den ändring i stadgan som nu föreslås gör det möjligt att genomföra en riktad engångstilldelning av SDR till medlemsländerna. Engångstilldelningen innebär i korthet att nya medlemmar tilldelas SDR till samma nivå i relation till medlemslandets insats eller kvot i IMF som de tidigare medlemmarna redan uppnått. Dessutom utjämnas smärre skillnader i tilldelning mellan tidigare medlemmar. Vidare innebär ändringen av stadgan att framtida medlemsländer i IMF, om de så önskar, tilldelas SDR upp till den gemensamma nivån på 29,3 % av medlemsinsatsen.

Totalt föreslås en engångstilldelning på 21,4 miljarder SDR. Det är ungefär en fördubbling av den befintliga mängden SDR. För svensk del innebär förslaget att Riksbanken tilldelas 226,6 miljoner SDR (sedan starten av SDR-systemet har Sverige hittills tilldelats cirka 246,6 miljoner SDR).

Utskottet delar propositionens bedömning att Sverige bör biträda den aktuella ändringen av IMF:s stadga. Ändringen innebär enligt utskottets mening en större rättvisa i tilldelningen av SDR. Dessutom erhålls en långsiktig lösning på det länge diskuterade rättviseproblemet genom att framtida medlemsländer får möjlighet att erhålla en särskild tilldelning av SDR. Tilldelningen av SDR kan enligt utskottets mening också innebära ett välbehövligt tillskott av kapital till de fattiga utvecklingsländer i IMF-kretsen som i dagsläget är mer eller mindre utestängda från de internationella kapitalmarknaderna.

Utskottet tillstyrker regeringens begäran om ett bemyndigande att godkänna den aktuella ändringen av Internationella valutafondens stadga gällande en extraordinär tilldelning av särskilda dragningsrätter.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *höjning av Sveriges kapitalinsats i Internationella valutafonden*

att riksdagen med bifall till proposition 1997/98:162 yrkandena 1 och 2 *dels* bemyndigar regeringen att öka Sveriges kapitalinsats (kvot) i Internationella valutafonden med 781,5 miljoner SDR till 2 395,5 miljoner SDR,

dels bemyndigar Sveriges riksbank att betala nödvändiga belopp,

2. beträffande *ändring av valutafondens stadga*

att riksdagen med bifall till proposition 1997/98:162 yrkande 3 bemyndigar regeringen att godkänna den föreslagna fjärde ändringen av

Internationella valutafondens stadga avseende en extraordinär tilldelning av särskilda dragningsrätter (SDR).

Stockholm den 5 november 1998

På finansutskottets vägnar

Jan Bergqvist

I beslutet har deltagit: Jan Bergqvist (s), Mats Odell (kd), Lars Tobisson (m), Bengt Silfverstrand (s), Lisbet Calner (s), Johan Lönnroth (v), Lennart Hedquist (m), Sonia Karlsson (s), Fredrik Reinfeldt (m), Carin Lundberg (s), Sven-Erik Österberg (s), Siv Holma (v), Per Landgren (kd), Anna Åkerhielm (m), Peter Eriksson (mp), Lena Ek (c) och Lars Leijonborg (fp).

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Propositionen.....	1
Utskottet	1
Höjning av Sveriges kapitalinsats i Internationella valutafonden	1
Ändring av valutafondens stadga	2
Hemställan	3